

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 ในบทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศองค์การใน โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับบรรยากาศองค์การใน โรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 ตามตัวแปร อายุ และประสบการณ์การปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 ที่มีอายุต่างกันมีทัศนะต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน
2. ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีทัศนะต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 จากสถานศึกษา 75 แห่ง มีประชากรทั้งหมด 1,110 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือครูจำนวน 294 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรยามานะ (Yamane) เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเทียบสัดส่วน และโดยวิธีการจับฉลากแบบไม่ใส่กลับ จำแนกตามตำบล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1. สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list) ในประเด็นของอายุครู ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู

ตอนที่ 2. บรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน จำนวน 40 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท แบ่งเป็น 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อส่งถึงครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 ด้วยตนเอง หลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว 20 วัน ผู้วิจัยไปรับคืนด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 โดยหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เกณฑ์การประเมินของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538:9)

2. วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 ตามตัวแปร อายุที่ต่างกันโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (f-test) หากพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดำเนินการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้การเปรียบเทียบพหุคูณตามวิธีการของ Sheffe เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

สรุปสาระสำคัญตามวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์เกี่ยวกับระดับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครู โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3

1.1 บรรยากาศองค์การใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน ระดับบรรยากาศองค์การตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยที่ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ

1.1.1 ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูได้ปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการที่ได้วางไว้ จัดครูเข้าสอน โดยคำนึงถึงความถนัดและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน

1.1.2 ด้านลักษณะ โครงสร้างของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า มีการปฏิบัติงานคำนึงถึงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และข้อตกลงในการทำงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมอบหมายงานคำนึงถึงความเหมาะสมของครูที่รับผิดชอบ

1.1.3 ด้านวิทยาการที่ใช้ภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริมให้ครูคิดค้นวิทยาการใหม่ๆ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูมีสื่อในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ

1.1.4 ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูได้รับการชื่นชมจากเพื่อนร่วมงานเมื่อทำงานประสบความสำเร็จ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ คณะครูมีความสามัคคีและร่วมมือกันในการทำงานเพื่อความสำเร็จ

1.1.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการรักษาความสะอาดของโรงเรียน ทั้งภายในอาคารเรียนและห้องเรียนอยู่เสมอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนมีห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องวิทยาศาสตร์ พร้อมทั้งห้องอื่นๆ ที่จำเป็นในการใช้ประโยชน์

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบบรรยากาศองค์กรในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 ที่มีอายุต่างกัน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีผลดังนี้

2.1 ครูที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติต่อบรรยากาศองค์กรในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านลักษณะ โครงสร้างของโรงเรียนที่แตกต่างส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อบรรยากาศองค์กรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 โดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านแตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยมากกว่าครูที่มีประสบการณ์

ปฏิบัติงานตั้งแต่ 5-10 ปี และครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 5-10 ปี มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยบรรยายเอกสารการในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 มีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. บรรยายเอกสารการในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน ด้านวิทยาการที่ใช้ภายในโรงเรียน ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้าน ผลการอภิปรายมีดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 มีทัศนะต่อบรรยายเอกสารการในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญพร ทองลาภ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง บรรยายเอกสารการกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูในจังหวัดปัตตานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานีเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญรัตน์ แก้วลำหัด (2536 : บทคัดย่อ) พบว่า ครู อาจารย์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความรู้สึกละเลยต่อบรรยายเอกสารการในระดับเหมาะสมปานกลาง

ผลการวิจัยที่ออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากสภาพความรุนแรงในเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ก่อตัวขึ้นตั้งแต่ ปี 2547 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน(ปี 2554) จึงส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อบรรยายเอกสารการของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน ด้านวิทยาการที่ใช้ภายในโรงเรียน ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติและด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการที่ผู้บริหารการศึกษาและ

ผู้บริหารสถานศึกษารวมทั้งครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเท่าที่ควร กระบวนการทำงานที่สืบเนื่องจากบริบทและปัจจัยป้อนที่แตกต่างกัน เช่น ลักษณะชุมชน คุณภาพผู้บริหาร คุณภาพครูในกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา นอกจากจะขึ้นอยู่กับการบริหารงานในสถานศึกษาแล้ว ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกสถานศึกษาอีกด้วย สิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการรับรู้ พฤติกรรม ความรู้สึกทัศนคติและการตอบสนองทางจิตใจของบุคลากรในโรงเรียนทั้งสิ้น ซึ่งอาจส่งผลโดยตรงต่อบรรยากาศในโรงเรียนและการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งสอดคล้องกับอรุณ รักธรรม (2528:62) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีความสามารถในการจัดระเบียบบุคคล ความสำเร็จของผู้บริหารมิใช่อยู่ที่การมีอำนาจบังคับหรือการมีความรู้ในงานที่ทำเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญมากปัจจัยหนึ่ง คือ ความสามารถในการจัดการในอันที่จะสร้างบรรยากาศการบริหารที่ดี ลักษณะการบริหารการจัดการที่ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีนั้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย ควรให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วม มีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบันมากำหนดนโยบายในการแก้ปัญหาและพัฒนางาน การมอบหมายงานหรือการสั่งการก็เป็นไปตามสายการบังคับบัญชาอย่างแจ่มชัด เหมาะสมกับความสามารถ ไม่เกินกำลัง มอบหมายงานแล้วติดตามช่วยเหลือ ตามไป คูลเกล้าความเหน็ดเหนื่อย ยกย่องและชมเชย มีการสร้างขวัญและกำลังใจ จัดสวัสดิการให้หลายรูปแบบ ขณะเดียวกันก็ควรสนับสนุนให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกันและมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งจะทำให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนร่วมกัน ดังนั้นเป็นหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียนทุกคนที่จะต้องสร้างบรรยากาศองค์การที่ดีให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้มีคุณภาพและให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

1.1 ด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 มีทัศนะต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน แสดงว่า บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจและแนวปฏิบัติ ในการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมต่างๆในโรงเรียน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัลลี จา

รงค์ (2551:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์กรในโรงเรียนเอกชนสามัญ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า ในด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ โดยภาพรวมมีบรรยากาศองค์กรอยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของยูภาพร ทองลาภ (2550:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์กรกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูในจังหวัดปัตตานี พบว่าในด้านนโยบายการบริหารและการจัดการ โดยภาพรวมมีบรรยากาศองค์กรอยู่ในระดับเหมาะสมมากเช่นกัน

ผลการวิจัยที่ออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจและปัญหาสถานการณ์ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ทำให้การดำเนินการต่างๆเป็นไปด้วยความยากลำบาก คณะผู้บริหาร โรงเรียน ครู รวมทั้งชุมชน มีความสัมพันธ์ในทางลบ มีความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะครูที่นับถือศาสนาพุทธ ไม่กล้าเข้าหาชุมชน บางโรงเรียน ไม่มีการประชุมผู้ปกครอง เป็นระยะเวลานานส่งผลให้ชุมชนไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางการบริหารโรงเรียน การปฏิบัติงานตามแผนงานและโครงการ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของครู และชุมชนไม่ชัดเจน อันจากการตัดสินใจขึ้นอยู่กับผู้บริหารแต่เพียงผู้เดียว ทำให้การบริหารจัดการขาดประสิทธิผล ดังที่อุทัย บุญประเสริฐ (2543:154-156) ได้สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร การตัดสินใจ และร่วมจัดการ ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ธเนศ ขำเกิด (2545 : 149) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ ตามแนวทางการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น

1.2 ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน จากผลการวิจัย พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 มีทัศนคติต่อบรรยากาศองค์กรในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า ในสถานศึกษาครูไม่ได้ปฏิบัติงานตามความถนัดของตนเองและขอขยายการปฏิบัติงานของครูยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ซึ่งไม่สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของชาติ สมะแอ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์การของ โรงเรียนที่บริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่าในด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน โดยภาพรวมมีบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมมาก และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัลวี จารงค์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียนเอกชนสามัญระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า ในด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน โดยภาพรวมมีบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมมาก และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญรัตน์ แก้วลำหัด (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าในด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน โดยภาพรวมมีบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับเหมาะสมมากเช่นกัน

ผลการวิจัยที่ออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากครูไม่มีโอกาสทำงานอย่างอิสระและไม่สามารถตัดสินใจเลือกรูปแบบการทำงานได้เอง การตัดสินใจขึ้นอยู่กับผู้บริหาร และมีการมอบหมายงานโดยไม่คำนึงถึงความถนัดและความเหมาะสมของครู ดังจะเห็นได้จากการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ การกำหนดขอบข่ายการทำงานให้ครูยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ทำให้ครูไม่ได้ปฏิบัติงานตามความถนัดและความต้องการของตนเอง จึงก่อให้เกิดบรรยากาศในการทำงานอย่างไม่มีความสุข ผลงานที่ได้มาเกิดจากการใช้อำนาจหน้าที่บังคับบัญชาของผู้บริหาร ไม่ได้เกิดจากการร่วมแรงร่วมใจจากครูในโรงเรียนอย่างแท้จริง ดังที่พงศศักดิ์ ดิษฐสุวรรณ (2551 : 11) กล่าวว่า บรรยากาศในองค์การจะมีลักษณะเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างของระบบ กฎเกณฑ์ และพฤติกรรมต่างๆ โดยการรับรู้หรือรู้สึกของบุคคลต่อองค์การในทางที่ดี หรือไม่ดีก็ได้ ก็อยู่ที่ผู้นำหรือผู้บริหารนั่นเอง

1.3 ด้านวิทยาการที่ใช้ภายในโรงเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาสเขต 3 มีทัศนะต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่า ครูไม่ได้รับการส่งเสริมให้ผลิตสื่อ คิดค้นวิธีการสอนใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูภาพร ทองลาภ (2550 : บทคัดย่อ) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ภู่วรรณ (2534 : 87) พบว่า ปัญหาในการใช้คอมพิวเตอร์

และขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการใช้งาน จากการวิจัยพบว่า นับว่าเป็นปัญหาที่โรงเรียนและครูผู้สอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภานี มีคุณุช (2534 : 125) พบว่าปัญหาด้านบุคลากร คือ ขาดบุคลากรด้านเทคนิคมาก ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่จะใช้งานคอมพิวเตอร์อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยที่ออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการที่ไม่ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จากศูนย์เครือข่าย และจากผู้บริหาร โรงเรียน ไม่ได้จัดครูเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวกับเทคนิคการสอน การผลิตสื่อ การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ขาดการสนับสนุนในการเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญจากภายนอกจึงทำให้ครูไม่มีการพัฒนาตนเองและไม่มีโอกาสคิดค้นความรู้ใหม่ๆมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนรวมทั้งโรงเรียนมีการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนในการจัดการเรียนการสอน ไม่เพียงพอต่อความต้องการอย่างแท้จริง ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนตกต่ำ

1.4 ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 3 มีทัศนคติต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่คณะครูมีความสามัคคีและร่วมมือกันในการทำงาน เพื่อความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและรองลงมาก็คือ ครูได้รับสวัสดิการที่ดีทำให้มีขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน แสดงว่า ผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนขาดความสามัคคี ไม่ค่อยให้ความร่วมมือกันในการทำงาน และครูไม่ได้รับสวัสดิการที่ดีพอทำให้ขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุภาพร ทองลาภ (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูในจังหวัด บึงกาฬ ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวนีย์ เจริญรัตน์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องบรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรโรงเรียนวังไกลกังวล ผลการวิจัยพบว่า ด้านความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยที่ออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากครูไม่มีความสามัคคีและความร่วมมือกันประกอบกับครูได้รับสวัสดิการที่ไม่ดีทำให้ไม่มีขวัญและกำลังใจทำงาน การที่ครูมีการแบ่งพรรคแบ่งพวก และผู้บริหารเลือกปฏิบัติต่อครูอย่างไม่เท่าเทียมกัน ส่งผลให้ครูไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน อีกทั้งผู้บริหารไม่มีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ทำให้ครูขาดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ไม่ดีขึ้นในการปฏิบัติงาน ในขณะที่เดียวกันการที่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้ครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และเมื่อเกิดความขัดแย้งในกลุ่มครูด้วยกัน ก็ได้รับการปฏิบัติที่ไม่ยุติธรรมเท่าที่ควรตรงกับแนวคิดของ นิพนธ์ ชูช่วยสุวรรณ (2534 : 90) ที่กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและความพึงพอใจในการทำงานของครูมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยผู้บริหารจะให้การสนับสนุนการทำงานของครู กำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน และอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ให้ครู และสอดคล้องกับแนวคิดของ กล้า ทองขาว (2523 : 2) ได้ชี้ให้เห็นว่า เมื่อใดก็ตามที่บุคคลไม่มีความพึงพอใจในงานที่กำลังปฏิบัติอยู่หรือรู้สึกว่างานที่ทำอยู่ไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง ก็จะรู้สึกไม่มั่นใจที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ ไม่พยายามต่อสู้อุปสรรคต่างๆ เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุจุดหมาย จึงอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ความพอใจในการปฏิบัติงานของครูอยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 มีทัศนคติต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชาติ สมะแอ (2550 : บทคัดย่อ) เรื่องบรรยากาศองค์การของโรงเรียนที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีบรรยากาศองค์การอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ युภา ทองลาก (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครู ในจังหวัด ปัตตานี ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ตามความคิดเห็นของครูสายผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิริยุทธ รัชชะ (2546 : บทคัดย่อ) จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยที่ออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีโรงเรียนถูกเผาทำลายและยังทำร้ายครู ทำให้สภาพการจัดการเรียนการสอนตกอยู่ในภาวะที่ยากลำบาก สถานที่ให้บริการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 จึงมีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้งาน โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดห้องปฏิบัติการหรือถึงแม้จะมีห้องปฏิบัติการแต่ก็ยังมีขาดแคลนด้านอุปกรณ์การทดลองที่จำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับบทความ ของ สมาพันธ์ครูสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (2554 : 2) จากสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นับตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นมา ทำให้ชาวไทยพุทธและมุสลิมผู้บริสุทธิ์ได้รับบาดเจ็บ ทุพพล และเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะครู ผู้ซึ่งทำหน้าที่ให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชน ต้องถูกลอบทำร้ายถึงแก่ชีวิตรวมทั้งสิ้น 137 ราย

2. เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 ที่มีอายุต่างกัน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน พบว่า

2.1 ครูที่มีอายุต่างกัน มีทัศนะต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านลักษณะ โครงสร้างของโรงเรียนที่แตกต่าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญรัตน์ แก้วลำหัด (2536:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์การในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชผลการวิจัยพบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของกังสาด สุทธิวีรรค์(2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์การของโรงพยาบาลกำแพงเพชร พบว่า บุคลากรที่มีลักษณะประชากรด้านอายุ สถานภาพสมรส และระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีการรับรู้บรรยากาศองค์การแตกต่างกันและไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มานิดา คงเดชอุดมกุล (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์การกับผลการปฏิบัติงาน : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์แห่งหนึ่ง พบว่าพนักงานที่มีอายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีผลการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ผลการวิจัยที่ออกมาเป็นเช่นนี้ เพราะครูที่ปฏิบัติงาน

ด้านการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 มีความรู้สึกต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ต่างกันมีทัศนคติต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาสเขต 3 โดยภาพรวมมีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความแตกต่างเช่นกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของอัลวี จารงค์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บรรยากาศองค์การในโรงเรียนเอกชนสามัญ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาสเขต 1 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนคติต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียนเอกชนสามัญในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงศ์ศักดิ์ ดิษฐสุวรรณ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดบรรยากาศองค์การ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีการจัดบรรยากาศองค์การ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 ไม่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญรัตน์ แก้วลำหัด (2536:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบรรยากาศองค์การ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีความรู้สึกต่อบรรยากาศองค์การไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยที่ออกมาเป็นเช่นนี้ เพราะดูจากผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 5-10 ปี มีทัศนคติต่อบรรยากาศองค์การน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี และน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปี ขึ้นไป แสดงว่า ครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงาน 5-10 ปี มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อบรรยากาศองค์การในโรงเรียน สืบเนื่องมาจากการที่ครูไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติของโรงเรียน และผู้บริหารมอบหมายงานโดยที่ไม่ได้คำนึงถึงความถนัดของครูที่รับผิดชอบ อีกทั้งครูไม่มีอิสระในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนี้ครูไม่ได้รับสวัสดิการที่ดีพอ ทำให้ขาดขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมตัดสินใจในการวางแผนปฏิบัติงานและจัดสวัสดิการที่ดีเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูทุกคน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ จากผลการวิจัยที่พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 มีทัศนคติต่อบรรยากาศองค์การด้านความพอใจในงานที่ปฏิบัติ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ประเด็นที่ควรปรับปรุงและปฏิบัติให้มากเป็นพิเศษ ได้แก่ ครูควรได้รับสวัสดิการที่ดีทำให้มีขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน รวมทั้งการได้รับความช่วยเหลือจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานเมื่อเดือดร้อน ผู้บริหารและคณะครูควรมีสัมพันธภาพที่ดี มีความสามัคคี ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่งผลให้การทำงานในโรงเรียนประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารควรให้ความยุติธรรมแก่ครูทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

1.2 ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน จากผลการวิจัยที่พบว่าบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 ด้านลักษณะโครงสร้างของโรงเรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยต่ำ ประเด็นที่ควรปรับปรุงและปฏิบัติให้มากขึ้น ได้แก่ ผู้บริหารควรใช้อำนาจหน้าที่บังคับบัญชาอย่างเหมาะสมและการมอบหมายงานคำนึงถึงความถนัดและความเหมาะสมของครูที่รับผิดชอบให้มาก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างพลังอำนาจของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาหรือจังหวัดอื่น ๆ ใกล้เคียง

2.2 ควรศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดบรรยากาศองค์การในโรงเรียนที่เสริมสร้างการปฏิบัติงานของครูเพื่อเป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาและสังกัดอื่น ๆ

2.3 ควรศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา

Prince of Songkla University
Pattani Campus